СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРСКОТО ГЕОЛОГИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО, год. 81, кн. 2, 2020, с. 97–99
REVIEW OF THE BULGARIAN GEOLOGICAL SOCIETY, vol. 81, part 2, 2020, p. 97–99

Годишна екскурзия на Българското геологическо дружество през 2020 г. – една разходка из град Пловдив

Бързото разпространение на COVID-19 в световен мащаб от началото на месец март 2020 г. ни изправи пред редица трудности и промени дори краткосрочните ни планове. Как да се планира годишната екскурзия на Българското геологическо дружество (БГД), провеждана по традиция през месец юни, на фона на преустановените масови събития и ограниченията при пътуване в страната и чужбина! Въпреки трудностите и многото неясноти, свързани с пътуванията на организирани групи, управителният съвет на БГД взе трудното решение да проведе, макар и еднодневна, екскурзия в страната през месец септември 2020 г. Беше избран гр. Пловдив като сравнително близка дестинация, център на древна история, култура и традиции, както и домакин на XXII Международен конгрес на Карпато-Балканската геоложка асоциация през есента на 2022 г.

Екскурзията се проведе на 19 септември 2020 г. с автобус по маршрут София–Пловдив–София. В екскурзията се включиха 29 участника – геолози и членове на техните семейства, сред които деца и ученици (сн. 1–3). По време на пътуването по магистрала „Тракия“ и при посещенията на историческите места, културните обекти и геоложки разкрития в Стария град на Пловдив, основен гид ни беше доц. д-р Евгения Тарасова. Тя представи синтезирана и много интересна информация за древната история, културно-историческото наследство и геологията на района на гр. Пловдив (сн. 4–7).

Първа точка от програмата бе посещението на Регионалния природонаучен музей (сн. 1). Той е създаден на базата на изключително богатата и разнообразна експозиция, с която е разполагал съществувалият до средата на XX век френски колеж Св. Августин – Le college St. Augustin, Philipopol. През 1952 г. е взето решение да се предостави сградата на бившата община Пловдив, в която тези материали да бъдат съхранени и изложени за посетители на бъдещия природонаучен музей. През годините сградата е била ремонтирана многократно, разширявана и преустроявана с цел да се превърне в модерен музей, където да съхранява новата богата колекция в осем основни зали и жива експозиция. Изложени са систематично подредени експонати от цял свят в зали: „Минерали“, „Палеонтология“, „Ботаника“, „Безгръбначни“, „Риби“, „Земноводни и влечуги“, „Птици“ и „Бозайници“. В зала „Минерали“ са оформени няколко модула с различна насоченост: за свойствата на минералите, формата на кристалите, систематиката на минералите, скъпоценни и полускъпоценни минерали, минерали от Родопите, както и петрографски образци. В залата е изградена и витрина, визуализираща фосфоресцирането на някои минерали при облъчване с UV светлина. Най-голям интерес в групата, особено сред учениците, предизвика живата експозиция в зала „Тропик“, оформена като тропическа джунгла с мост, по който посетителите минават, водопад с езеро и голямо разнообразие с тропически растения и живи пеперуди, които летят свободно в нея (сн. 2). Живата експозиция е оформена като изкуствена пещера с няколко галерии, в която са разположени животните. Представена е от терариум, с различни видове земноводни, влечуги и безгръбначни, сладководен и морски аквариум. Силен интерес предизвика най-богатият във видово разнообразие аквариум в страната с над 230 сладководни вида риби от цял свят и над 40 вида водни растения, разположени в 12 нови големи аквариуми (сн. 3).

Следващите места, които предварително набелязахме за посещение, бяха в Стария град на Пловдив, разположен върху Небет тепе, Джамбаз тепе и Таксим тепе, известни още като Трихълмието. Сградите, принадлежащи на архитектурния стил на българския възрожденски период, забележителностите и парчетата от древноримска архитектура, разпръснати около Стария град, образуват богат калейдоскоп от няколко исторически периода, който предлага ценен поглед върху множество култури и техния бит. Трудно могат да се разгледат всички исторически забележителности или да се акцентира върху една или друга културна проява за ограниченото време, с което разполагахме. Групата ни се потопи в атмосферата на Стария Пловдив, минавайки покрай „Жълтото училище“, Античния театър на Филипопол, Балабановата къща, Къщите „Клианти“ и „Ламартин“ и неусетно стигнахме до най-старата църква в Пловдив – „Св. св. Константин и Елена“ (сн. 4). Тя е построена за пръв път през 337 г. на мястото на стар езически храм и е разрушавана и преустроявана наново няколко пъти в течение на своята история. Днешната църква е построена през 1832 г., което я прави, дори в сегашния ѝ вид, една от най-старите църкви в Пловдив. Продължихме бодро по набелязания маршрут покрай завладяващите къщи от Възраждането, но Старият град е място, където древното се слива и съжителства ненатрапчиво с новото (сн. 5). След обиколката ни из тесните улички се изкачваме на Небет тепе, където си направихме групова снимка и се насладихме на панорамна гледка към различни части на Пловдив (сн. 6, 7). Останалите сиенитни хълмове се извисяваха отчетливо над градския пейзаж на запад в далечината. Историята и геологията си подават ръка чрез това, което е останало от древната тракийска крепост, датирана на 4000 г. пр.н.е. Тук, сред руините, се разкриват и коренните скали, които са изследвани през 70-те и 80-те години на миналия век. Съвременните анализи и изотопни датировки на Пловдивския плутон показват, че възрастта е 80,02 ±0,33 млн. г., а основната интрузивна фаза попада предимно в полето на кварцмонцонита и кварцмонцодиорита (Georgiev et al., 2018, 2019).

В ранния следобед натрупаната умора и впечатленията от деня ни подсказаха, че е време за почивка. Обядвахме

Годишна екскурзия на БГД 2020 г. в снимки

1

2

3

4

5

6

7

8

9

в подножието на Стария град на 300 m от старата джамия в симпатичен ресторант на открито. След това някои от нас се изкушиха да опитат турско кафе, сладки и чай в сладкарница „Джумаята“, приютила се в пристройката на едноименния мюсюлмански храм. Останалите 1–2 часа свободно време до нашето отпътуване обратно към София прекарахме в приятно „мотаене“ сред сергиите на базар „Капана“ и района около фонтаните и хотел „Рамада Пловдив“, по-популярен с предишното си име „Тримонциум“ (сн. 8, 9).

Доброто настроение и възхищението от красотите на Старинния Пловдив ни съпътстваха през целия ден. Годишната екскурзия на БГД, макар и еднодневна, ни даде възможност да се докоснем до живота в Пловдив, който не е прекъсвал в продължение на почти осем хилядолетия, правейки неговата история изключително богата и интересна.

Да си пожелаем здраве и до нови срещи, колеги и приятели!

Литература

Georgiev, S., E. Balkanska. 2018. U-Pb zircon geochronology of the Plovdiv pluton (Sahat Tepe locality). – In: *National Scientific Conference "GEOSCIENCES 2018", Short Comm. Rev. Bulg. Geol. Soc*., *79*, 3, 45−46.

Georgiev, S., E. Balkanska, I. Peytcheva, M. Guillong. 2019. Petrology of the Plovdiv pluton. – In: *National Scientific Conference "GEOSCIENCES 2019", Short Comm. Rev. Bulg. Geol. Soc*., *80*, 3, 61−63.

https://rnhm.org/bg/home.

https://www.enjoy-plovdiv.com/bg/experiences/cultural-tour-of-plovdiv-s-old-town.

https://bg.wikipedia.org/wiki/Пловдив.

Никола Ботушаров
Председател на БГД